

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Момяна Мартинова Гунева

по дисертационния труд за получаване на
научната и образователна степен „доктор” на тема

**„Понятието „длъжностно лице в българското наказателно
право”,**

автор: Славка Димова Димитрова-Симеонова

научна специалност: 05.05.16 – наказателно право

научен ръководител: проф. д-р Момяна Гунева

I. 1. Представеният **дисертационен труд** е в обем от 202 стр., като изложението обхваща увод, четири глави и заключение. Към работата е приложен списък на използваната литература, който включва 120 източника - учебници, научни изследвания и сборници законодателство и съдебна практика на български, руски и английски и френски език.

Трудът е логично структуриран. Още във въведението авторът поставя изследването на солидни научни основи, като определя неговите задачи, обект, предмет, метод и структура. Този подход е залог за ясно и последователно изложение, което е и едно от достоинства на труда.

Изложението е поставено на основата на обширно историкоправно и изследване, в което са разкрити историческите предпоставки за възникване на понятието „длъжностно лице” и особеностите в правния статут на тези лица, основан на публичните функции, които им е възложено да изпълняват. Съвременното положение на длъжностното лице в правото е разкрито чрез задълбочен сравнителноправен анализ на редица законодателства от страни на ЕС и извън ЕС. От вниманието на автора не убягва и съдържанието на изследваното понятие, като е застъпено в редица международни актове. Следва да се отбележи, че дисертантката не се задоволява само с излагането на фактите, но се и старее да съпостави отделните правни уредби, за да може да направи изводи за положителните и отрицателните им качества.

По-нататък последователно са разгледани категориите длъжностни лица според чл. 93, точка 1 от НК и са подложени на анализ общите за всички категории лица признаци, свързани с начина на възлагане на задълженията им, като по този начин трудът следва възприетия от законодателя начин на формулиране съдържанието на понятието. Логично това изложение е последвано от очертаване особеностите на длъжностното лице по смисъла на чл. 93, точка 1, б. "а". Изследването е

развито на широка извъннаказателноправна основа, като е използван обширен научен апарат от областта на административното право. Подробно са осветлени отличителните белези на служителите в различни учреждения на държавната администрация, в органите на местното самоуправление и в учрежденията извън държавната администрация. Значително място е отделено на отграничаването на тази категория длъжностни лица от органите на власт и от държавните служители.

Характеристиката на длъжностните лица по смисъла на чл. 93, точка 1, б. "б" е обособена в два раздела с оглед на добре подбрани критерии: характер на изпълняваните функции и място на изпълнение на задълженията на длъжностното лице. Подобен подход е обоснован с оглед на обстоятелството, че в този текст са посочени длъжностни лица, които осъществяват много различна по същността си дейност в организации, отличаващи се значително една от друга.

Конкретните наказателноправни последици, свързани с длъжностното лице като особен субект на престъпление са логично разгледани в края на изложението въз основа на анализ на различни състави на престъпленията по служба и престъплението "подкуп".

В заключението се правят редица предложения, насочени към усъвършенстване на законодателството и съдебната практика.

Поставените проблеми са многобройни и значими както от гледна точка на теорията, така и от гледна точка на синхронизиране на законодателството и унифициране на съдебната практика.

Заключението обобщава научните резултати на направеното изследване и позволява на докторанта да направи предложения *de lege ferenda*, които може са логични и обосновани.

2. Основните достойнства на дисертационния труд могат да бъдат намерени в следните насоки:

На първо място – независимо от широкото практическо прилагане на понятието „длъжностно лице”, темата е изключително пренебрегвана. Липсва цялостно съвременно монографично изследване, проблемите относно длъжностното лице са били предмет на разглеждане инцидентно - главно във връзка с отделни състави, независимо от обстоятелството, че промените в социалната действителност доведоха до значими изменения в разпоредбата на чл. 93, точка 1 от НК, които преобърнаха първоначално заложената в нормата концепция и предизвикаха редица затруднения в практиката. Казаното очертава актуалността на изследването и естествения интерес, който то предизвиква у четящия. Нещо повече - до голяма степен този труд може да даде разрешение на някои проблеми в правоприлагането.

На второ място цялото изложение демонстрира дълбокото познаване на проблематиката – на нейните исторически корени, законодателната уредба, теоретичните постановки и практиката, като при

това дисертантката демонстрира задълбочено познаване на наказателноправната теория. Следва да се отбележи критичният, но конструктивен подход при очертаване характерните белези на различните категории длъжностни лица и детайлното анализиране на различните хипотези, както и внимателното отграничаване на сходни фигури, като напр. "длъжностно лице", "държавен служител" и "орган на власт". Тази част на труда има приносен характер не само от научна гледна точка, но и от практически аспект.

На трето място като особен принос следва да се изтъкне рядкото за българската наказателноправна литература базиране на изследването върху позитивноправната уредба. Подробният и задълбочен анализ на редица понятия в административното право дава основание обосновано да се предложи остарялото вече понятие "служба в държавно учреждение" да се осъвремени чрез използване на доминиращите в сферата на държавното управление понятия като "държавна администрация" и "държавна служба".

На четвърто място следва да се посочи непрестанният стремеж на автора да обвърже изследването с конкретните нужди на практиката, като прави интересни съпоставки и отграничения между разглежданите състави и такива, които разкриват известно сходство с тях, и на тази основа са направени предложения, определено полезни практически.

На пето място - направените предложения *de lege ferenda* заслужават особено внимание, тъй като са уместни, добре обмислени и полезни с оглед изграждането на понятието за длъжностно лице в новия НК.

Изложеното показва, че представеният дисертационен труд отговаря на всички нормативни изисквания и демонстрира по убедителен начин способността на автора му за самостоятелно и достатъчно задълбочено научно изследване.

В заключение - приемам изготвената от дисертанта справка за посъществените приноси в представения за защита труд.

3. Като първо монографично изследване по темата и като първи самостоятелен труд от такъв мащаб на автора, работата не е лишена и от известни недостатъци.

Преди всичко трябва да се отбележи, че в стремежа си да изясни максимално добросъвестно и всестранно темата, авторът често се отклонява от същественото в нея – наказателноправния ѝ аспект, което разводнява изложението и затруднява читателя при проследяването на основната мисъл.

Не мисля, че в едно наказателноправно съчинение е необходимо, а и редно, да се правят предложения за промени в други клонове на правото, при това – не винаги достатъчно добре обосновани.

Редица положения в работата са размити в многословен анализ, който е резултат от научната добросъвестност на автора, но все пак на

моменти това натежава върху текста и от това губи яснотата и категоричността при излагане на основната авторова теза.

Освен това в стремежа си да бъде изчерпателен в глави трета и четвърта, дисертантката не е могла да избегне капана на учебникарския анализ на отделните текстове, което прави научното изследване донякъде неравномерно.

Направените забележки не се отразяват значително върху качествата на труда, а по-скоро могат да бъдат използвани за подобряването му при евентуално отпечатване.

II. Славка Димитрова – Симеонова е асистент в Бургаския свободен университет от м. ноември 2001 г., от 2007 г. е старши асистент, а от 2010 г. – главен асистент. Като преподавател се ползва с висок авторитет сред студентите и добро име сред преподавателите – като отговорен и добронамерен колега.

През изминалите години тя е участвала като координатор и експерт в редица национални и международни проекти, като най-съществените резултати от тях се изразяват в основаването и дългогодишното ръководене на правната клиника в БСУ и създаването на правна клиника в затвора – гр. Бургас, където заедно със студентите вършат работа, високо оценявана не само от ръководството на затвора, но и от лишените от свобода.

Стремежът към научно развитие, присъщ на дисертантката е намерил отражение в участието ѝ в някои престижни международни прояви, като напр. Общоруския конгрес по наказателно право и в специализациите в Прага, Осло и Киото.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Считам, че предложеният дисертационен труд отговаря на изискванията, посочени в чл. 6, ал. 6 на Закона за развитие на академичния състав в Република България, поради което давам положително заключение и предлагам на основание чл. 10, ал. 1 от същия закон на **Славка Димова Димитрова-Симеонова** да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор”.

гр. София,
26 февруари 2014 г.

Изготвил становището:

(проф. д-р Момяна Гунева)